

-Agrarna 2011 godina počela je lošije nego lane. Tome je, pre svega, doprinela činjenica da država ni početkom maja nije ozvaničila agrarni budžet i da nijedan ozbiljniji projekat ili akcija Ministarstva poljoprivrede u pogledu podsticaja proizvodnje i poljoprivrede do sada nije realizovan. Pošto su propušteni najvažniji poslovi u prolećnoj prihrani useva i u prolećnoj setvi, izražavam skepsu u pogledu kvaliteta obrade, kvaliteta setve, kvaliteta prihrane pšenice. Država ničim nije uspela da podstakne proizvodnju upravo iz razloga što je rekonstrukcija vlade došla u najgori mogući čas. Bojim se da je ova poljoprivredna i ekonomska godina u velikoj meri izgubljena i propuštena. Sreća je što su vremenski uslovi relativno dobri i što usevi izgledaju sasvim solidno, čak i u odnosu na tu lošu primenu agrotehniko-ocenio je Žarko Galetin, direktor Produktne berze u Novom Sadu.

-Uočavamo pojavu sve većeg ugovaranja proizvodnje i realizaciju prodaje proizvoda od strane individualnih poljoprivrednih gazdinstava preko sistema paritetne razmene svoje proizvodnje za repro materijal. To nije dobro jer u takvim aranžmanima poljoprivredni proizvođač ne može da valorizuje svoju proizvodnju na odgovarajući način. U takvim situacijama onaj ko nudi te aranžmane zaračunava i cenu svog kapitala i maržu itd. i uvek u tim paritetnim razmenama poljoprivredni proizvođač ne prođe dobro. Možda u početku to izgleda primamljivo, pošto poljoprivrednici nemaju finansijskih sredstva da finansiraju svoju proizvodnju i to je, ustvari, najveći problem naše poljoprivrede i poljoprivrednih proizvođača, pogotovo u individualnom sektoru. Imamo loša iskustva od prošle godine sa pšenicom, dok je, opet, situacija kod kukuruza bila drugačija. Kukuruz je mnogo zahvalniji kao tržišna kultura i proizvođači kukuruza nemaju problema te vrste.

-Na Produktnoj berzi je primetan pad obima trgovanja. Tržište je velikom delom ugušeno malim finansijskim i tržišnim kapacitetom naših poljoprivrednih proizvođača, a ako uzmemo u obzir činjenicu da kod žitarica 80% proizvodnje dolazi upravo iz individualnog sektora, onda vidimo da je jedan ogroman proizvodni i tržišni korpus ugušen.

-Uloga i zadatak Produktne berze u Novom Sadu je da afirmiše sistem trgovanja na berzi, da širom otvori vrata svim potencijalnim vlasnicima da ponude svoju robu na najširi mogući tržišni prostor. Produktna berza je ustanovila nepristrasan sistem trgovanja, bez monopola, ili favorizovanja bilo kog učesnika na berzanskoj trgovini i afirmiše ravnopravno, najšire moguće tržište gde se poverenje ne bazira na personalnom već na institucionalnom poverenju. Onog momenta kada proizvođač iznese svoju robu na berzu može biti siguran u pouzdanost sistema trgovanja koja ne zavisi od ličnosti ili od nekih pijačarskih cenjanja. Zbog toga je vrlo bitno da se razvijaju još kvalitetniji i pouzdaniji tržišni materijali, kao što je robni zapis, da bi afirmacijom sistema javnih skladišta naše tržište, a pogotovo tržište pšenice, dobije mnogo više na svom kapacitetu. Ministarstvo poljoprivrede i trgovine bi moralo što pre da donese Zakon o robnim berzama, koji će otvoriti mnogo veće mogućnosti poljoprivrednim proizvođačima i svim tržišnim

učesnicima da zaštite svoju proizvodnju od tržišnih rizika. Krajnji cilj Produktne berze i njena misija na srpskom tržištu je upravo razvoj tržišnog materijala, da svojim nastupom sprečava monopolske strukture da diktiraju tržišne uslove kod nas i da otvara mogućnosti tzv. „hedžinga“ (hedging), zaštite proizvodnje poljoprivrednika od tržišnih i cenovnih rizika. U svim razvijenim tržištima ekonomijama u svetu to se pokazalo kao korisno, jer su poljoprivrednici uspešno očuvali svoj proizvod od gubitaka.

-Prošla godina je bila karakteristična po izuzetno velikim amplitudama cena. Startovalo se sa jednom cenom na početku godine, da bi na kraju godine cene bile dvostruko veće. Ove godine proizvodi su startovali sa prilično visokog nivoa. Pšenica je dostigla cenu od 30 dinara po kilogramu bez PDV-a, kukuruz 23 dinara po kilogramu bez poreza, soja je zadržala standardni nivo od 34 dinara. Na cene na našem tržištu u manjoj ili većoj meri utiče kretanje na svetskim berzama. Sagledavajući i procenjujući bilanse proizvodnje i kod kukuruza i pšenice, može se sa relativno velikom sigurnošću predvideti da će ova godina biti godina relativno visokih cena i u to jednom dužem vremenskom periodu. Cena pšenice i kukuruza se stabilizovala na visokom nivou i ono što će ovu godinu razlikovati od prethodne jeste da će te visoke cene istrajavati u dužem vremenskom periodu.

-Ne očekujemo velike tržišne cenovne udare i cenovne raspone kao što je to bilo prošle godine. Naravno da će u periodu najveće ponude, u periodu žetve, cena pšenice neznatno pasti, što je logična tržišna pojava, ali za kratko i opet će se stabilizovati na prilično visokim cenovnim pozicijama. Sasvim su objektivne i realne procene da će pšenica u samoj žetvi biti oko 200 evra ili nešto preko 200 evra po toni bez poreza, kukuruz između 170 i 200 evra u toku same berbe, što prejudicira da će cene neposredno pre berbe, kada se istroši robni potencijali i kada se istanje bilansi, nešto porasti. Dakle, biće cenovnih pomeranja, ali ne tako drastičnih kao lane. Za očekivati je da će cene svih osnovnih poljoprivrednih proizvoda u toku cele godine biti na relativno visokim pozicijama. Bilansi kukuruza, pšenice i soje na svetskom tržištu, idu u tom pravcu da se zalihe neće tako brzo obnoviti. Procene su da bi zalihe kukuruza u 2011 i 2012 godini mogle dostići najniži nivo zaliha u odnosu na celokupnu potrošnju, odnosno 13% (odnos zaliha i potrošnje je kod nas bio najnižiu 1974 godini, kada je iznosio 11,4/5%). Sve ukazuje na to da potrošnja na svetskom nivou ide mnogo bržim tempom nego proizvodnja-zaključio je Žarko Galetin.